

СЕРЖИУ САНТАНА СМЪРТТА НА ХУДОЖНИКА СЮРРЕАЛИСТ

Превод от португалски: Нели Нешкова, 1979

chitanka.info

На Мариза

Художникът сюрреалист живееше в Белу Оризонти, Минас Жераис. Беше свестен човек, дългобрад, но вече започваше да оплешивява. Носеше винаги дреха с убит цвят с изпокъсани копчета; гердани, освен францисканските сандали, които показваха мръсните му ходила с дълги нокти. Художникът сюрреалист беше беден, много беден, защото продаваше малко картини. Но по Коледа положението му се подобряваше малко, защото художникът произвеждаше и продаваше картички с полубиблейски мотиви, като възнесението на Ноевия ковчег, теглен от огнени бели коне; Четиримата конника от Апокалипсиса, представени като невиждани междупланетни чудовища; смъртта на първородните юдеи по заповед на Херодот, но показвайки превъплъщението на дечицата в отмъстителни ангели господни. И също познатата сцена с яслата, Витлеемската пещера, с единствената добавка, че влхвите държат електрически китари.

Но художникът сюрреалист не бе живял винаги в провинцията. Той познаваше по-хубави мигове на съществуване, с една стипендия в Париж, мечтата за цялото негово поколение. Там, между другите неща, той посещаваше често Музея на съвременното изкуство, където бе повлиян от сюрреализма, макар и да признаваше, че това станало с петдесет години закъснение. Художникът живееше в един хотел за приходи — улица „Мосю Льо Пренс“, номер 41, където бе свидетел на улични манифестации през май 1968, когато се развълнува, предусещайки една нова ера на свобода за света. Художникът беше анархист.

Сега той живееше в квартал „Карлуш Пратиш“, в онова малко ателие, претъпкано с рамки, бои и четки, където творенията се редяха едно след друго. Художникът живееше сам, защото остаряваше и беше трудно да си намери компания.

Освен баровете художникът сюрреалист най-обичаше разходките пеша по улиците на града, за да гледа нещата. Като Бретон той смяташе, че просто близостта на определени същества и предмети налага една атмосфера, в която се смесват чудното, смешното,

нелепото и недействителното. Например: кукла великан — реклама на търговски къщи — досами просяк, проснат върху тротоара на главната улица на Белу Оризанти; свещеник и войник, разговарящи пред магазина за сутиени; или просто лицата на някои минувачи. Самата топография на града ужасяваше художника сюрреалист. Разрасналия се град с неговата мръсотия и съборетини, и абсурдните магазини, и зловонния мирис, и онази лудост на хората, бягащи насам-натам. Градът растеше безредно, но това е безредие против човека, мислеше си художникът сюрреалист.

А един октомврийски следобед художникът сюрреалист вървеше пеша из улиците на града и гледаше нагоре. Защото внезапно го осени една гениална мисъл. Да нарисува пано с дължина десетки метри, където да се появят, съзерцавайки спокойно свечеряването, обитателите на града, превърнати в най-чудновати създания: вампири, грамадни жаби, таласъми, сини същества с антени и пипала и т.н. Художникът сюрреалист предчувствуваше, че тази работа ще бъде връхната точка на неговата кариера, оправдание на собствения му живот. След тази творба ще му остане само да умре.

Обаче художникът сюрреалист умря точно преди да започне своя амбициозен замисъл. Умря точно в мига, когато той му хрумна.

Уличното движение в Белу Оризанти е ужасно. Шофьорите си играят на своего рода игра: прицелват се в един пешеходец и се втурват с колата към него, за да видят дали ще го убият. Художникът сюрреалист беше още по-лесна жертва от децата и старците. Загледан съсредоточено към високите етажи на сградите и пресичайки едно от най-опасните кръстовища на града — улица „Светият Дух“ с булевард „Аугусту ди Лима“, пред „Литературното приложение на Минас Жераис“, вестник, в който художникът сюрреалист сътрудничеса с някои илюстрации, — той беше сгазен от един огромен камион на Градската чистота и запратен силно нагоре. Преди да си разбие черепа о асфалта, художникът сюрреалист имаше последното и най-красиво усещане в своя живот: че лети.

Трупът беше обграден от безброй любопитни, които запалиха свещи, докато пристигна катафалката. Небрежно хората поставиха художника сюрреалист върху носилката, натовариха го в каросерията и удариха ключа на вратата.

В моргата те изпразниха най-напред джобовете на художника сюрреалист. Имаше малко неща: ключодържател с емблемата на „Атлетику Минейру“; преполовен пакет „Континентал“ без филтър; туба боя; счупен гребен и портфейл. В него имаше петстотин стари крузейру; един фиш, вече попълнен, за Спортната лотария; в края на седмицата служителят от моргата го свери и бе улучил само четири точки; документи за самоличност с твърде остаряла и без брада снимка на художника сюрреалист и, накрая, хартийка, на която бяха записани име и адрес: Маривалда — улица „Куритиба“, 32.

После — за него беше обичайна работа — лекарят изтръгна това, което беше останало от дългокосата кожа на главата, и хвана мозъка на художника сюрреалист. Лекарят го стисна леко и видя как се появяват някакви сини звездици, каквито проблясват по детските празници.

След това бе осъществено надлъжно сечение, което отвори тялото на художника сюрреалист отгоре до долу. Лекарят започна да изважда някои органи и други малки неща, докато диктуваше на машинописеца.

— Черен дроб: циротизиран и само с десет на сто от нормалното си действие;

— Една роза (листенцата ѝ опадаха самички);

— Две стъклени топчета;

— Сърце: пронизано от стрела и още кървящо;

— Един будилник (чийто звънец се раззвъня пронизително, щом бе докоснат);

— Пет исполински червея;

— Едно змейче, бълващо огън през ноздрите.

И накрая, преди да зашие тялото, лекарят измъкна от отворения стомах на трупа една стойка със снимка на майката на художника сюрреалист, в чиито очи се появиха в същия миг две сълзи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.